

Л.П. Рудіян, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Янчева, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПІДГОТОВКА ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ – КАПІТАЛОВКЛАДЕННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Економічне зростання сучасної України неможливе без постійного поліпшення кваліфікації працівників будь-якої галузі. Якщо донедавна роль працівника в економіці країни вважалась другорядною, то з початком розвитку ринкових відносин керівники підприємств все більше усвідомлюють важливість інтелектуального потенціалу, креативності, освіченості фахівця, що накопичуючись утворюють людський капітал, який в свою чергу є стратегічним ресурсом економіки країни.

В умовах світової глобалізації економіки, коли економіки різних країн включаються в кооперативний розподіл праці, все більше впливає на економіку інтелектуальний рівень суспільства. Без високого інтелектуального рівня працівників неможливо розвивати високотехнологічні виробництва, модернізувати існуючі технологічні процеси.

Велику роль у підготовці висококваліфікованих фахівців відіграють вищі навчальні заклади країни. Для підвищення рівня освіти у ВНЗ необхідно щорічно покращувати матеріально-технічну базу та інтелектуальний рівень викладачів. Держава повинна на більш високому рівні проводити фінансування ВНЗ. У розвинутих країнах світу держава бере на себе більшу частку витрат на інтелектуальний розвиток населення країни.

Держава здійснює інвестування у людський капітал через щорічні відрахування з державного бюджету на освіту. Цим самим вона здійснює капітальні вкладення в подальший розвиток економіки країни. Без нових вкладень немає перспективи подальшого зростання економіки. Адже без кваліфікованих працівників відсутня можливість підвищення продуктивності праці.

Витрати на розвиток людського капіталу в Україні наразі незначні – в рік всього 2,2...3,6% відрахувань з бюджету на освіту. Недостатні відрахування з бюджету негативно впливають на підготовку висококваліфікованих спеціалістів та зниження продуктивності населення. Інвестиції в освіту повинні бути постійними, інакше зменшується ефективність попередніх інвестицій.

На сучасному етапі нестача коштів з бюджету компенсується інвестиціями за рахунок батьків студентів та самих студентів. За рахунок цього знижується мотивація отримання глибоких знань студентами та зниження інтелектуального капіталу в країні.

Зараз постає питання відродження України як науково-промислової держави. На жаль наразі наука і господарська діяльність відірвані одна від одної. Так би мовити в основному наука сама по собі, а господарська діяльність сама по собі. Висококваліфіковані спеціалісти зосереджені або у ВНЗ, або у науково-дослідних організаціях, а у промислових та інших господарських організаціях зосереджена невелика кількість. Необхідно щоб студенти ВНЗ з 3-го, 4-го курсу приймали участь у наукових дослідженнях не тільки у лабораторіях вишів, а й безпосередньо на підприємствах.

Для підвищення рівня кваліфікація необхідно постійно використовувати інноваційні методи підготовки студентів, а особливо комп'ютерної техніки та різноманітного програмного забезпечення.

Серед основних причин, що перешкоджають розвитку та накопиченню інтелектуального капіталу можна виокремити:

- низький рівень фінансування освіти державою, а особливо бізнесовими структурами;
- малі обсяги зарубіжних інвестицій в освіту;
- неефективне використання коштів спрямованих в освіту;
- зниження середнього інтелектуального рівня студентів;
- застаріла матеріально-технічна база ВНЗ;
- підготовка фахівців з деяких напрямів понад потреби;
- малий обсяг використання комп'ютерів та спеціалізованих програм;
- неефективна діяльність викладачів ВНЗ.

Підсумовуючи вищесказане можна сказати, що для підготовки висококваліфікованого спеціаліста необхідно в першу чергу об'єднати зусилля держави, ВНЗ, науки, бізнесових структур та домашніх господарств. В разі цього для підготовки спеціалістів необхідно сумісно використовувати матеріально-технічну та дослідну базу академічних, навчальних та виробничих структур.

У вищих навчальних закладах необхідно терміново запроваджувати нові технології, організовувати співробітництво з зарубіжними спорідненими ВНЗ та бізнесовими структурами. Також необхідно спрямовувати більше коштів у більш конкурентоспроможні спеціальності. У ВНЗ обов'язково повинні бути структури з перепідготовки спеціалістів. Все це дозволить сформувати потужний інтелектуальний потенціал економіки України.